

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, v državnem zboru zastopane.

Kos LXI. — Izdan in razposlan dné 14. avgusta 1895.

Vsebina: Št. (114.—118.) 114. Razglas, s katerim se na znanje daje, da se je mestna občina Levico dodatno uvrstila v šesti razred vojaške najeminske tarife. — 115. Razglas o meroskusu in kolkovanju vodorabnih mernikov. — 116. Razglas, s katerim se na znanje dajo dodatna določila k meroskusnemu redu z dné 19. decembra 1872. l. — 117. Razglas, da se pripušča samogibna tehtnica za drobno tehtovino (sestav C. Schember in sinovi) v meroskus in kolkovanje. — 118. Razglas, da se pripušča neka priprava, ki sta jo sestavila K. Puffer in K. Kührer za odmerjanje v množinah po 2, 5, 10 ali 20 litrov, v meroskus in kolkovanje.

114.

Razglas ministerstva za deželno bran in pa ministerstva za finance z dné 22. aprila 1895. l.,

s katerim se na znanje daje, da se je mestna občina Levico dodatno uvrstila v šesti razred vojaške najeminske tarife (Drž. zak. št. 225. iz l. 1890.).

Dodatno k razglasu z dné 14. decembra 1890. l. (Drž. zak. št. 225.) se dogovorno s c. in kr. državnim vojnim ministerstvom mestna občina Levico na Tirolskem uvrščuje v šesti razred najeminske tarife, veljajoče do konca 1895. l. za name-ne vojaškega nastanjevanja.

Plener s. r.

Welsersheimb s. r.

115.

Razglas trgovskega ministerstva z dné 23. julija 1895. l.,

o meroskusu in kolkovanju vodorabnih mernikov.

Izvršujoč zakon dné 23. julija 1871. l. (Drž. zak. št. 16. iz l. 1872.), s katerim se je ustanovil

nov red za mere in uteži, daje se nastopni, po c. k. komisiji za pravilni meroskus izdani dodatek k predpisom o meroskusu in kolkovanju vodorabnih mernikov (Razglas trgovskega ministerstva z dné 5. septembra 1892. l. [Drž. zak. št. 175.]) na obče znanje.

Wittek s. r.

Dodatek k predpisom

o meroskusu in kolkovanju vodorabnih mernikov (mernikov za porabljeno vodo) (Razglas trgovskega ministerstva z dné 5. septembra 1892. l. [Drž. zak. št. 175.]).

Izpreminjajoč dné 8. februarja 1893. l. izdani dodatek k predpisom o meroskusu in kolkovanju vodorabnih mernikov (Razglas trgovskega ministerstva z dné 13. marcija 1893. l. [Drž. zak. št. 34.]) se zaukazuje, da se v odstavku V., točki 12. to uradnih predpisov z dné 27. junija 1892. l. (Drž. zak. št. 175. iz l. 1892.) omenjena uradna ozna-menila vodomérov ne naudarjajo več na okrovu vodomérov samem, ampak na kovinskih pločicah, katere je potem tako pritrditi na plombni vrvc, da jih ni moči odpraviti brez poškodovanja plombne zapore.

Na Dunaju, dné 2. junija 1895 l.

C. k. komisija za pravilni meroskus:

Kupka s. r.

116.**Razglas trgovinskega ministerstva
z dné 23. julija 1895. l.,**

s katerim se na znanje dajó dodatna določila
k meroskusnemu redu z dné 19. decembra 1872. l.
(Drž. zak. št. 171.).

Izvršujoč zakon z dné 23. julija 1871. l. (Drž. zak. št. 16. iz leta 1872.), s katerim se je ustanovil nov red za mere in uteži, daje se nastopni po c. kr. komisiji za pravilni meroskus izdani dodatek k meroskusnemu redu z dné 19. decembra 1872. l. (Drž. zak. št. 171.) na obče znanje.

Wittek s. r.

Trideseti dodatek k meroskusnemu redu

z dné 19. decembra 1872. l.

K §^u 29.

da se pripušča prenosna tehtnica mostovnica z jabolkom za tehtanje večih množin mesa, ki jo je sestavila strojedvorna delniška družba prej Beck in Henkel v Kaslu.

Na podstavi ukaza trgovinskega ministerstva z dné 17. februarja 1872. l. (Drž. zak. št. 17.) je c. k. komisija za pravilni meroskus v meroskus in kolkovanje pripustila prenosno tehtnico mostovnico z jabolkom za tehtanje večih množin mesa, katero je sestavila strojetvorna delniška družba prej Beck in Henkel v Kaslu.

Ta tehtnica je gledé števila in naredbe nosnih vzvodov enaka Schember-jevi nosni stotinski teht-

nici mostovnici, katera je na strani 68. navodila VI. obrisno razložena; razloča pa se od nje v tem, da so mostovna ležišča premično napravljena in da ima razbremenilni prired neko sestavo, ki do sedaj ni bila pripuščena pri tehtnicah mostovnicah. Ta razbremenilni prired je pojasnjen s podobo 3., ki kaže tehtnico delujočo.

e je na nosnem stebriču tehtnice nameščen vrteč se vzvod, ki ima ročaju nasprotni konec malo gori zakrivljen, *g* na nosni ostrici gredlja sloneč kljukast obesek, *z* potezni drog in *l* s poteznim drogom spojen obesek s prečnico (brvjo) *f*.

Kadar je treba tehtnico razbremeniti, ustanovi se najprej gredelj s klinčkom *h*, nato se vzvod *e* malo nizdolu potisne, tako da zakrivljeni konec njegov prime prečnico *f* na obesku *l*, potem se vzvod še dalje nizdolu potiska in tako obesek nekoliko k višku privzdigne. Nato se kljukast obesek *g* izpusti in potezni drog doli spusti, tako da se nosilni ostrici obeh nosnih vzvodov več ne dotičeta s pripadajočima mostovnicama ležiščema.

Kadar je treba tehtnico zopet pripraviti za tehtanje, pomakne se roča vzvoda *e* tako daleč nizdolu, da se obesek *l* vjame v kljuko obeska *g*, ki ga nosi gredelj; nato se vzvod *e* malo privzdigne in dene v srednjo ležo, v kateri ga drži na nosnem stebriču tehtnice pri *k* nameščen klinček.

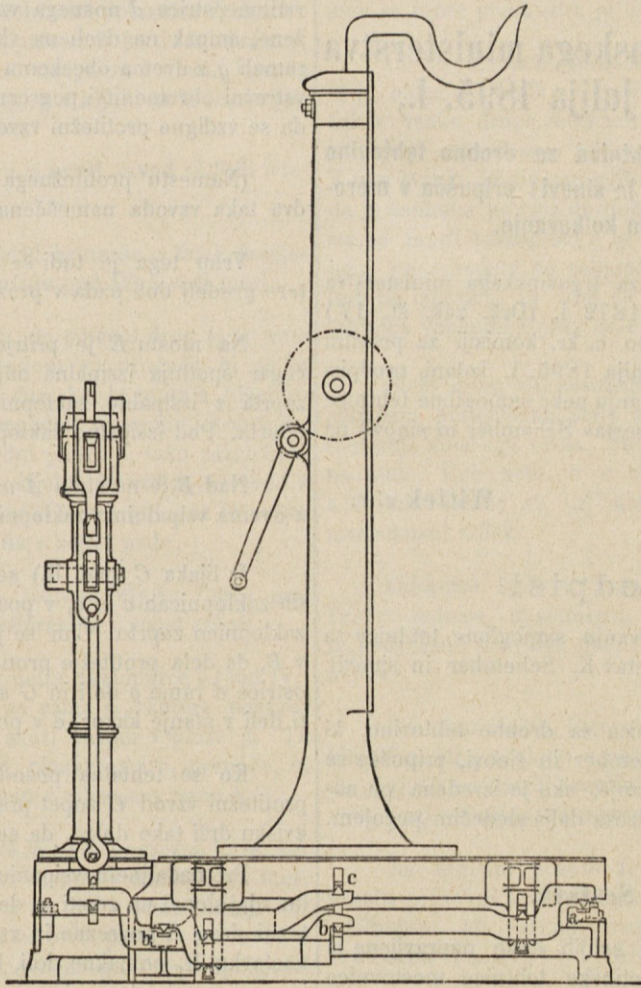
Meso se tehta viseče; v ta namen je na mostu tehtnice navpično pritrjen železen steber, po katerem se kljuka, kamor se obesi meso, z gonilom, nameščenim na stebriču, premiče gori in doli.

Na Dunaju, dné 11. julija 1895. l.

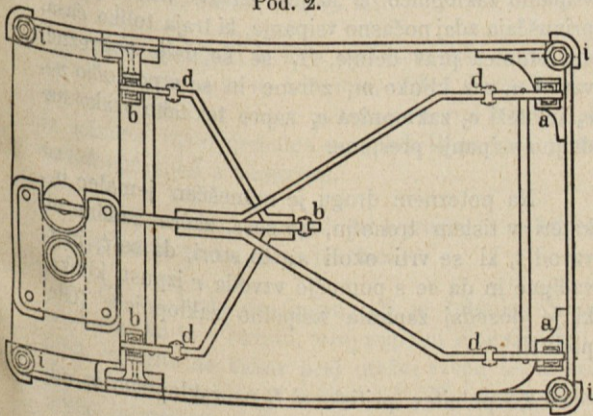
C. k. komisija za pravilni meroskus:

Kupka s. r.

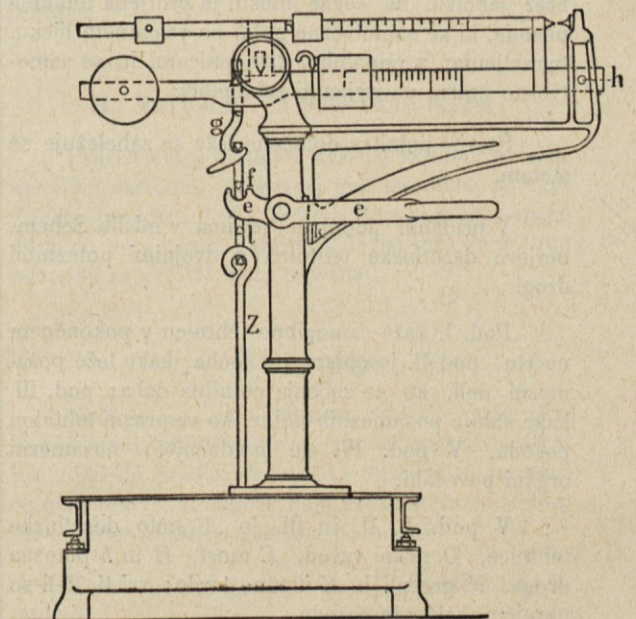
Pod. 1.

Pod. 2.

Pod. 3.

117.

Razglas trgovinskega ministerstva
z dné 23. julija 1895. l.,

da se samogibna tehtnica za drobno tehtovino (sestav K. Schember in sinovi) pripuščá v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovinskega ministerstva z dné 17. februarja 1872 l. (Drž. zak. št. 17.) dajejo se nastopni, po c. kr. komisiji za pravilni meroskus dné 27. junija 1895. l. izdani predpisi o meroskusu in kolkovanju neke samogibne tehtnice za drobno tehtovino (sestav Schember in sinovi) na obče znanje.

Wittek s. r.

Predpisi

o meroskusu in kolkovanju samogibne tehtnice za drobno tehtovino (sestav K. Schember in sinovi).

Samogibna tehtnica za drobno tehtovino, ki so jo sestavili K. Schember in sinovi, pripuščá se v meroskus in kolkovanje, ako je izvedena po naslednjem popisu in vstreza dalje sledečim pogojem.

A. Sestava.

Priprava, v vseh svojih delih napravljena iz kovine, sestoji iz desetinske tehtnice mostovnice v meroskus in kolkovanje pripuščene sestava, brez jabolka, na čegar mostu je pritrjena tehtalna posoda, ki se samotvorno polni po vsipalnem lijaku, opravljenim z vsipalnimi zaklopnici in se samotvorno prázni po izsipalni zaklopnici.

Število polnitev določene teže se zabeležuje sè štelom.

V pridanih podobah se ima v mislih Schemberjeva desetinska tehtnica z dvojnimi poteznimi drogi.

Pod. I. kaže samogibno tehtnico v pokončnem načrtu; pod II. je opisna predočba, kako ležé posamezni deli, ko se začenja polnilna doba; pod III. kaže stanje posameznih delov, ko se prázni tehtalna posoda. V pod. IV. se predočujejo posamezni organi povečani.

V pod. I, II. in III. je A stálo desetinske tehtnice, D nosni vzvod, E most, H in h potezna droga, F gredelj in K utežno torilo: vsi ti deli so narejeni, kakor je navada.

Proti navadni vredbi je izpremenjeno to, da vrtilne ostrice d nosnega vzvoda D niso trdno vložene, ampak na dveh na vkupnem vretenu sedečih ramah g z dvema obesoma obešene, tako da se pri vstrezní obremenitvi pogreznetá ostrici d , kar stori, da se vzdigne protítežni vzvod G .

(Namestu protítežnega vzvoda moreta biti tudi dva taka vzvoda nameščena na vkupnem vretenu.)

Vrhu tega je tudi še omeniti zmet w , na katero gredelj dolí pada v práznilni dobi.

Na mostu E je pritrjena tehtalna posoda B , čegar spodnja izsipalna odprtina se v pod. II. vidi zaprta z izsipalno zaklopnico, v pod. I. in III. pa odprta. Pod izsipalno zaklopnico je izsipalni žleb a .

Nad B je na stalu A nameščen vsipalni lijak C z dvema vsipalnima zaklopnicama c in c_1 .

Iz lijaka C (pod. II.) se vsipa tvarina ob odprtih zaklopnicih c in c_1 v posodo B , ki ima izsipalno zaklopnico zaprto. Čim se je toliko tehtovine vsulo v B , da dela protítežje proti G , potegnejo vrteče se ostrice d rame g dolí in G se vzdigne; tako pridejo ti deli v stanje kakorj e v pod. III.

Ko se tehtalna posoda pozneje prázni, dobi protítežni vzvod G zopet pretežje, todá kljuka u_2 ga kvišku drži tako dolgo, da se ta izpusti.

Pri nadaljnem vsipanju začne gredelj F , ki je do zdaj slonel na zmeti w , delovati, pri čemer se potezni drog H pogrezne in vzvod L se po členastem nastavku H_1 pomakne dolí, kar stori, da se kljuki m in m_1 premakneta na levo.

Ako je posoda B skoraj do dobrega napolnjena, zdrsne najprej vzvod n raz m , z n_2 in z vzvodom c_2 spojena utež c_4 se pogrezne in zapre vsipalno zaklopnico c . Majhni izrezki v zaklopnici c pripuščajo zdaj počasno vsipanje, ki traja toliko časa, da tehtnica prav deluje, H_1 se še dalje pogrezne, vzvod n_1 raz kljuko m_1 zdrsne in se s pomočjo n_3 , c_3 in uteži c_5 zaklopnica c_1 zapre ter tako vsako nadaljno vsipanje prestane.

Na poteznem drogu je nameščen jemalec n_4 , kateri v tistem trenutju, ko se c_1 zapre, zadene ob vzvod t , ki se vrtili okoli s ; to stori, da se t_1 in t_2 vzdigne in da se s pomočjo vzvoda r izpusti kljuka, ki je dosedaj zapirala izsipalno zaklopnico. (Glej pod. III.)

Ko polnitev pritiska v B na zaklopnico b , odprè se ta in tvarina se izsuje.

Po izpraznjenju storita uteži b_2 in b_1 , da se zaklopnica b zapre, in pri tem b_3 zadene ob u . S po-

močjo u in u_3 se kljuka u_2 nazaj potegne, G se pogrezne ter nategne s členastim poteznim drogom v vzvod v_1 tako, da se zaklopnica c in po ti zaklopnica c_1 odpre in uteži c_4 in c_5 se vzdigneta z nova. Vzvoda n in n_1 hlastnita istočasno v kljuki m in m_1 in vse delovanje se začne z nova.

Po poteznem drogu z proži vzvod G tudi istočasno v štelu Z .

Zdaj je treba govoriti samo še o tistih delujočih organih, ki jih predočuje pod IV. v veči meri.

Najprej je omeniti, da potezni drog t_2 ne sme biti trdno spojen z vzvodom r ; drugače bi se ta vzvod kvišku držal tisti čas, ko bi morala hlastniti kljuka y (pod IV.); zategadelj je spodnji konec t_2 , ki gre skozi razpor v trdni plošči p , tako zakrivljen, da se na t_2 nameščena kljuka, ki vzdiguje vzvod r na nekem jezičku, popolnoma vèn potegne in se na levo umakne ter stori, da r zopet pade.

Ko se pogreza t_2 , zdrsne kljuka zopet pod jeziček vzvoda r in je pripravljena zopet začeti.

Na protitežju b_1 izsikalne zaklopnice b (pod IV.) je nameščena zibajoča se rama b_3 , katere navzgor obrnjeni podaljšek gre skozi razpor v plošči x . Ta plošča x se na gornji ploskvi pri b_1 premiče, in sicer se premiče istočasno z zibanjem rame b_3 .

Čim se torej b zapre in se b_1 pogrezne ter y , ker pritiska na levi strani pri vzvodu r nameščena utež, zahlastne, potisne se x na levo stran nazaj, kar stori, da se b_1 pomakne na levo, pritisne na vzvod u in po tem s pomočjo poteznega droga u_3 izproži kljuko u_2 (pod III.).

Za iztarovanje se vzdigne, če v polnilnem lijaku kakor tudi v tehtalni posodi ni gradiva, protitežni vzvod G z roko in se, ko se zapah u_5 (pod I.) porine naprej, ohrani v svoji leži.

Nato se kljuki m in n potisneta tako daleč nazaj, da vzvoda n in n_1 zdrsneta, vsled česar se zapreta zaklopnici c in c_1 ; potem se vzvod t izmakne iz gibalne ravní jemalca n_4 (pod III.); zato je ta vzvod opravljen s šarnirjem.

Zdaj je tehtnica popolnoma prosta in se lahko taruje kakor vsaka druga tehtnica.

Če se hoče preskusiti, ali je tehtnica prav tarovana, ko je v obratu, torej vsipalni lijak C napolnjen, vzdigne se kakor prej utežni vzvod G , in se, premaknivši zapah u_5 kvišku drži. To stori, da se tehta in prazni pravilno, potem pa tehtnica prestane delovati, ker se G ne more pogrezniti in se torej zaklopnici ne moreta odpirati po G in poteznem drogu v .

Nato se vzvod t izmakne kakor préj, in tehtnica se more preskusiti, je li prav tarovana.

Če je tehtnica oproščena za tarovanje, moči jo je, naloživši uteži na most in torilo, preskusiti kakor vsako drugo tehtnico. Če je treba popreskusiti, je-li enkrat prav tehtano, izmakne se vzvod t . V tem stanju deluje samogibna tehtnica tako dolgo, da je tehtalna posoda do dobra napolnjena, t. j. da sta se zaprli zaklopnici c in c_1 . Ker je pa t izmaknen, ne izmakne se zaklopnica b in vsled tega se tudi ne izprazni; in zdaj se je lahko prepričati, ali tehtnica vpokojena prav deluje.

Štelu mora biti sestavljeno enako kakor so sestavljena plinomerna štela ali štela pri prireditih za merjenje vinskega cveta. Štelu mora biti prinetano na stalo. Eno neto je s cinovim koncem spojit s stalom, kamor se pri kolkovanju tehtnice udari meroskusni kolek.

Cifrenica štelova, katere posamezne delitve, kakor: jednice, desetnice i. t. d. morajo biti jasno in nedvomno ocifrane, imej napis: „Število praznitev“.

Branilno steklo, katero pokriva cifrenico, mora biti od znotraj vdeleno v oklad, in ta mora biti tak, da ni moči odstraniti branilnega stekla, ne poškodovavši prej omenjenega meroskusnega kolka.

Na tehtalni posodi B je na lahko vidnem mestu prinetati kovinsko ploščo z jasno udarjenim, vdolbenim ali nalitim napisom: „Samogibna tehtnica za drobno tehtovino za polnitve od do kilogramov“. Ena teh net ali se zavaruje primerno kakor pri štelu ob kolkovanju tehtnice.

B. Meroskus in pogrešne meje.

Preskuševaje tehtnico, kar naj se stori po sem merečem navodilu, se pozvê, je-li izvedena, po zgojenjem predpisu, dalje ali dela brez pogreška in pa ali je za posamezno polnitev oddana teža do 0.1 nje odstotka za več ali menj pravašna.

C. Kolkovanje.

Kolkuje se, ako tehtnica vstreza vsem gori imenovanim pogojem, tako, da se meroskusni kolek udari na gredelj desetinske tehtnice in na onih cinovih kancih, ki zagotavljajo zvezo štela s stalom ter napisne plošče s tehtalno posodo B .

Temu poslednjemu kolku je pristaviti tekočo letnico.

D. Meroskusne pristojbine.

Meroskusnih pristojbin je zaračuniti:

- a) osnovne odredbine 3 gl. — kr.
 b) za vsakih 100 kilogramov pri-
 pustne (na bližnjo stotino obokro-
 žene) največe polnitve 2 „ 50 „

Za preskus brez kolkovanja zaračuniti je vso pristojbino za a) in pol pristojbine za b).

Preskušuje in meroskusno-uradno se potrjuje tehtnica samo pri onih meroskusnih uradih, kateri imajo za to potrebna orodja. Pri uradovanju s tehtnico zunaj meroskusnega urada mora stranka priskrbeti ta orodja. V vseh slučajih je stranka dolžna priskrbeti potrebno žito in potrebne pomagache.

E. Meroskusnica.

Za vsako preskušeno in kolkovano tehtnico se izdá meroskusnica (meroskusni list), ki obsega ime in bivališče narejnika, tekočo fabriško številko tehtnice in datum opravljene preskušnje; razen tega

imej ona tudi potrdilo, da je meroskusna pristojbina plačana, in pečat meroskusnega urada in pa podpis meroskusnega uradnika.

F. Dodatni meroskus.

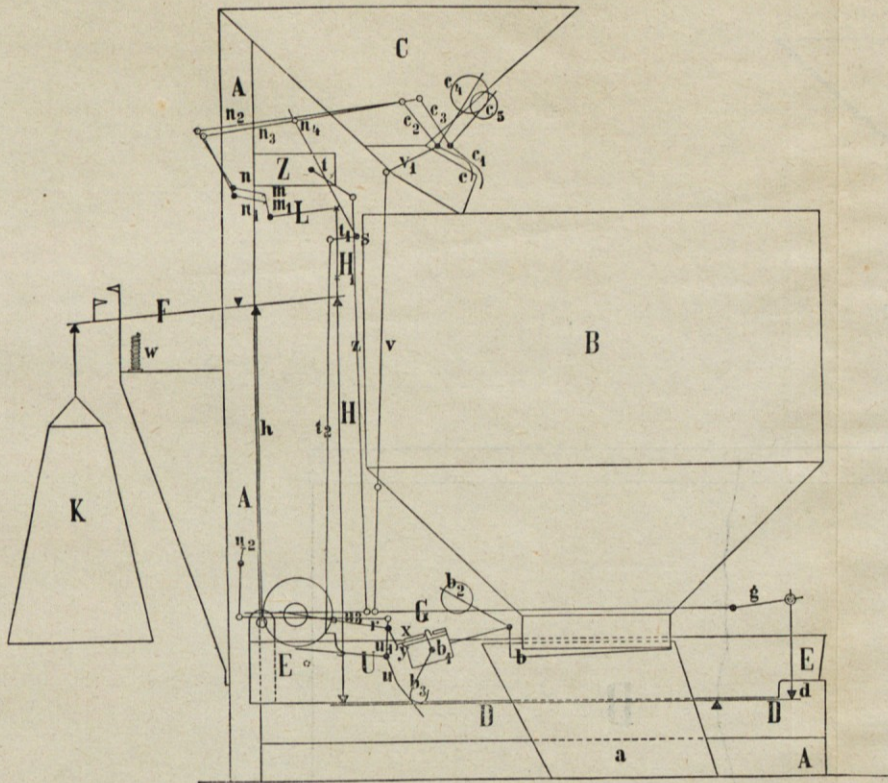
Samogibno žitno tehtnico je občasno z nova meroskusiti po preteklih dveh letih po zmislu ministerstvenih ukazov z dné 28. marcija 1881. l. (Drž. zak. št. 30.) in z dné 21. oktobra 1891. l. (Drž. zak. št. 162.); pri tem je vstrečno načelu, izrečenemu v trinajstem dodatku k meroskusnemu redu z dné 19. decembra 1872. l. (Razglas trgovskega ministerstva z dné 10. aprila 1889. l. [Drž. zak. št. 62.]) pripuščena dvakrat tolika pogrešna meja, kakor je v točki B teh predpisov postavljena za prvi meroskus.

Na Dunaju, dné 27. junija 1895. l.

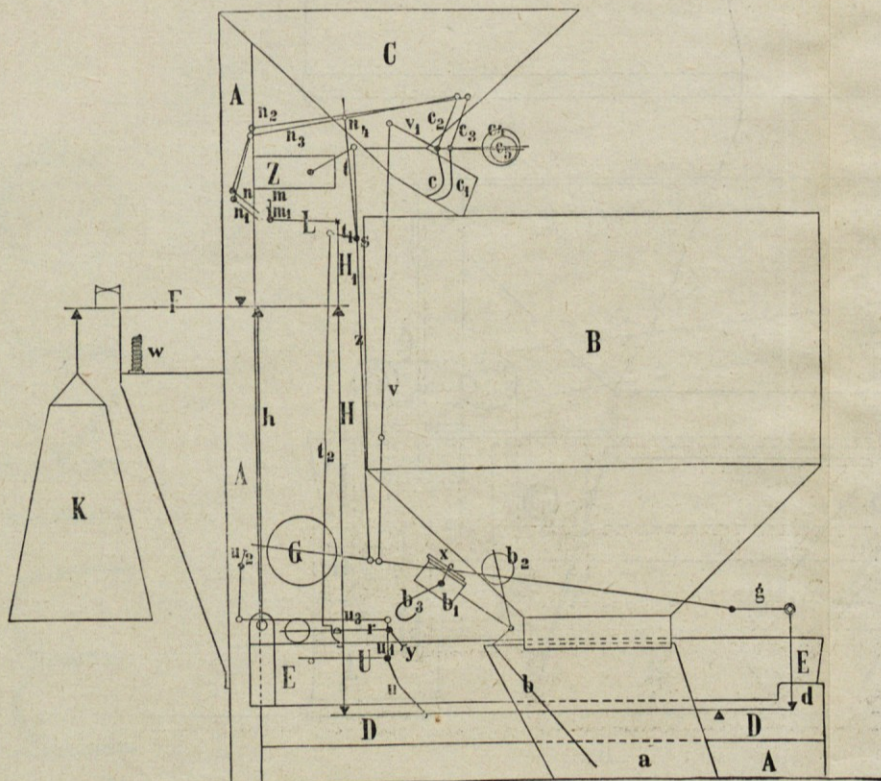
C. kr. komisija za pravilni meroskus:

Kupka s. r.

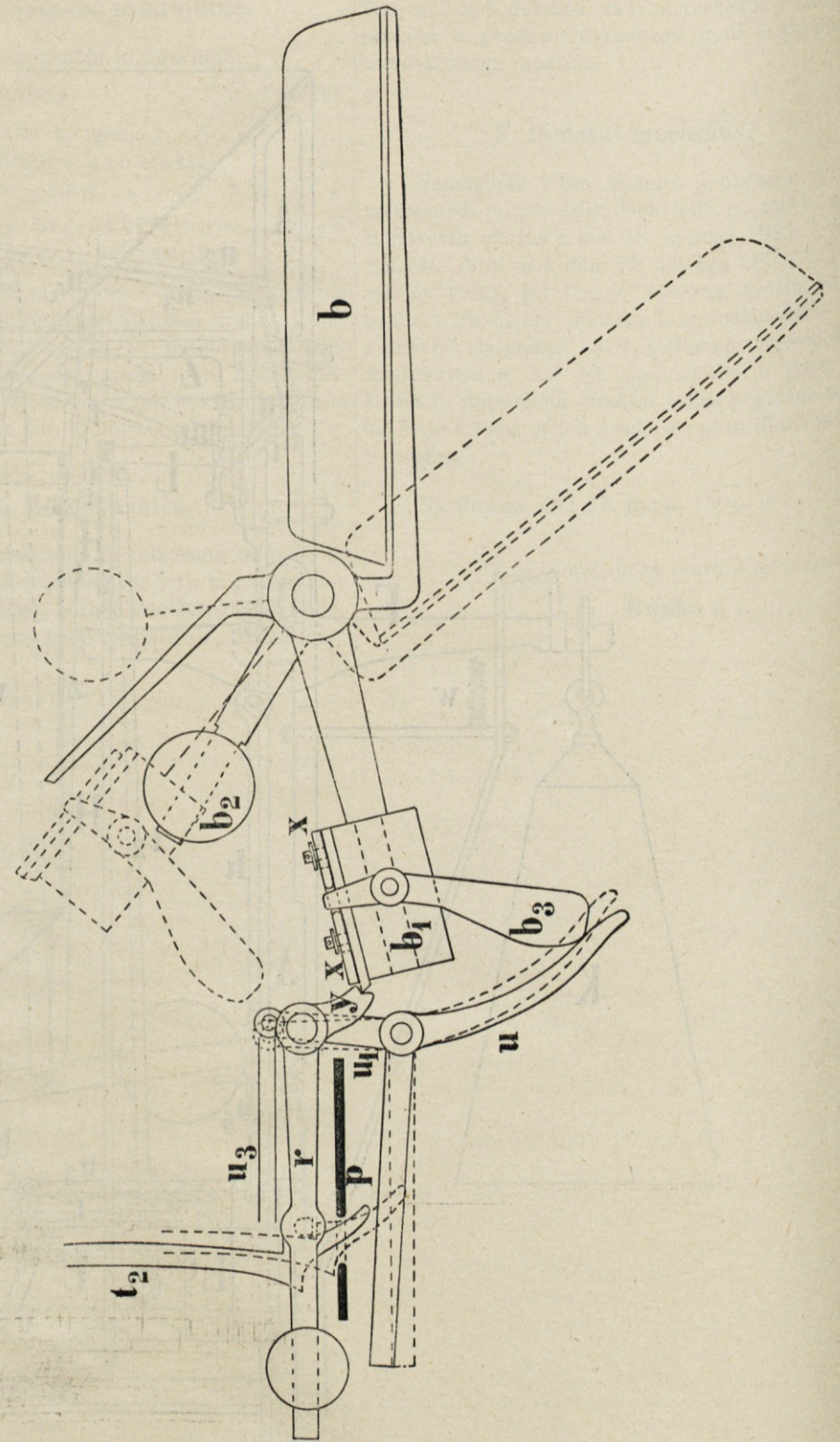
Pod. 2.

Pod. 3.

Pod. 4.

118.

Razglas trgovinskega ministerstva
z dné 29. julija 1895. l.,

da se pripušča neka priprava, ki sta jo sestavila K. Puffer & K. Kührer za odmerjanje zrnja v množinah po 2, 5, 10 ali 15 litrov, v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovinskega ministerstva z dné 17. februvarja 1872. l. (Drž. zak. št. 17.) se dajo nastopni po c. kr. komisiji za pravilni meroskus dné 11. julija 1895. l. izdani predpisi o meroskusu in kolkovanju neke priprave, ki sta jo sestavila K. Puffer in K. Kührer za odmerjanje zrnja v množinah po 2, 5, 10 ali 20 litrov, na obče znanje.

Wittek s. r.

Predpisi

o meroskusu in kolkovanju neke priprave, ki sta jo sestavila K. Puffer in K. Kührer za odmerjanje zrnja v množinah po 2, 5, 10 ali 20 litrov.

1. Popis priprave in njenega delovanja.

Priprava sestoji (glej pridejano podobo) iz dveh druga vrhu druge prirejenih posód A in B iz kovine, katerih gorenja je nekoliko večja in spojena z vsipalnim lijakom C .

B je prava merna posoda z določeno vsebino. Na spojišču teh dveh posod, in pa pri vsipu in izsipu priprave je nameščen po eden v posebnih vodilih smukajoč porivač S , in ti trije porivači so členasto spojeni z dvema enakoramenima vzvodoma D in E .

Vrtišči vzvodov D in E se nahajata na locanjih a in b , ki sta nameščena na posodah A in B .

Porivač S se premiče z ročnim izvodom F , čegar spodnji rogovilasto razširjeni konec je spojen, tako da s vrtili, se stalom priprave, pritrjenim na steni.

Ročni vzvod F je približema v sredi po kratki deščici (šini) c členasto spojen s srednjim porivačem.

Ko se ročni vzvod pomakne na desno ali na levo, premakne se srednji porivač v isto mér; v istem času se druga dva porivača porivata na levo ali desno, torej v nasprotno mér.

Pri eni kakor drugi posodi A in B delujeta torej dva porivača tako, da čim eden zapre, drugi porivač odpre, in nasprotno.

Da se je moči prepričati o dovršeni polnitvi, je na posodi A na zgorenjem koncu nameščeno majheno pogledno steklo, s katerim je moči opremiti tudi posodo B .

Dovoljeno je več takih mérnih priredov združiti in opraviti z vkupnim vsipalnim lijakom.

V tem slučaju morejo merni priredi namenjeni biti za 2, 5, 10 in 20 litrov ali za nekaj mérnih množin iz té vrste, samo da se bo mogel vsak merni prired záse rabiti.

Take priprave, ki se morejo rabiti za zrnje (razen ovsa), se s tem pripuščajo v meroskus in kolkovanje.

Podoba kaže porivače priprave v tistem stanju, v katerem sta posodi spojeni (v komunikaciji), vsipanje pa in izsipanje sta zaprti. Tedaj pada zrnje iz gorenje posode A v posodo B .

Če se po zvršeni polnitvi ročni vzvod pomakne na desno in tako vzvoda D in E prideta v ležo, kakor je pokazana v podobi s pikastimi črtami, zapre se spojna odprtina med posodama A in B po srednjem porivaču in vsipanje kakor izsipanje se odpre; takó se merna posoda B izprazni in gorenja posoda A zopet napolni.

2. Posebni predpisi.

Priprava, katera naj se pripusti v meroskus in kolkovanje, mora na vidnem mestu imeti ščitek, na katerem je zapisano ime narejnikovo, številka priprave in oznamenilo „Merna priprava za zrnje, razen ovsa“; zveza tega ščitka s pripravo se more zagotoviti tako, da se nanj namesti pečat meroskusni.

Razen tega je treba na tem ščitku poočititi množino, ki jo kaže priprava, v ti obliki: „Mera: litrov“.

3. Pogrešne meje in kolkovanje.

Ena odmera smé od pravilne množine različna biti za dvakrat toliko največ, kakor je to meroskusno pripuščeno pri posodnih merah (za suhe tvarine) enake velikosti.

Ta razlika se določa tako, kakor je popisano v navodilu.

Kolkuje se na cinjaste kance tako, da je po dva kance namestiti na spojišči posod *A* in *B* in na spojnem spahu (stiku) v točki 2. omenjenega ščitka s pripravo.

4. Merokusne pristojbine.

Merokusna pristojbina je enaka peterni merokusni pristojbini za posodne mere (za suhe tvarine) enake velikosti. Plačati jo je ob prvem merokusu, brez razločka, ali je bila merna priprava kolkovana ali ne.

Če se je kaka merna priprava zavrnila zavoljo lahko vidnih sestavnih napak brez natančne prekušnje, plačati je samo za rokovalno pristojbino 20 kr.

Pri dodatnem (poznejšem) merokusu je, če se z nova kolkuje, plačati polno, če se noče kolkovati, polovično merokusno pristojbino.

5. Merokusnica.

Vsaki preskušeni in kolkovani pripravi se izdá merokusnica (merokusen list) po obrazcu, kakor je ponatisnen v navodilu.

6. Dodatni merokus.

Té priprave je treba z nova merokusiti po preteku vsakih dveh let in razen tega vselej, kadar so vidno poškodovane priprave ali njih merokusni kolki.

Na Dunaju, dné 11. julija 1895. l.

C. kr. komisija za pravilni merokus:

Kupka s. r.

